

YLIOPIPILASTUTKINTO-
LAUTAKUNTA

**ÄIDINKIELI I,
TEKSTITAIDON KOE**
14.9.2012

Ohje: Tehtävät liittyvät oheiseen aineistoon. **Valitse viidestä tehtävästä kolme.** Tehtävät arvostellaan pistein 0–6. Vastausta kirjoittaessasi voit lähteä siitä, että lukija tuntee aineiston. Vastauksessa esitetyt havainnot, väitteet ja tulkinnat tulee kuitenkin perustella aineiston avulla. Vastauksen sopiva pituus on 1–2 sivua. Aloita jokainen vastaus uudelta sivulta. **Anna kullekin vastaustekstillesi otsikko.** Merkitse otsikon eteen myös tehtävän numero. Vastausten tulee olla selvästi ja siististi kirjoitettuja, mutta niitä ei tarvitse kirjoittaa puhtaaksi kuulakynällä tai musteella.

Tehtävät

1. Erittele Antero Mertarannan selostuskielen piirteitä esimerkkiaineiston (s. 2) perusteella.
2. Millaisen kuvan *Veikkaaja*-lehden artikkeli (s. 3–7) tarjoaa Mikael Granlundista?
3. Miten kansallisuus ilmenee selostusesimerkeissä (s. 2) ja artikkelissa (s. 3–7)?
4. Erittele Uno Kailaan runon *Pallokentällä* (s. 8) runokieltä.
5. Mitä Uno Kailaan runo *Pallokentällä* (s. 8) kertoo eläytymisestä?

Aineisto

Esimerkkejä Antero Mertarannan urheiluselostuksista.....	2
Vili Pesu: Rohkea Leijona (artikkeli).....	3–7
Uno Kailas: Pallokentällä (runo).....	8

Huom.! Tekstien kieliasu on alkuperäisen julkaisun mukainen.

Otteita Antero Mertarannan selostuksista 1999–2011

Ja sieltäkö tulee nyt Suomen maali? TULEE! Suomi menee loppuotteluun! Tulee, sieltä tulee!

Jevgeni Artjuhin tulee siinä kuin se kuuluisa telaketjutraktori.

Tanskan puolustajaparina Kasper Jensen ja Jesper Jensen mutta vielä kuuluu kysymys, missä on Joonatan.

Ei ole enää "Kekkonen, Kekkonen..." vaan se on "Hiller, Hiller..."

Andrewhan on oikea rangaistusseppe, kolmatta kertaa rangaistusaitioon tässä ottelussa.

Oijojoi kun on hunajaa! Tämä tekee kyllä, tämä tekee aikalailla jökylää paikkaa!

Ja siinä oli sellainen taklaus, että venäläisen puhelinnumerot unohtuvat kolmeksi viikoksi.

Ja siellä parhaillaan Jarkko Ruutu kertoo tuomarille mitä on syönyt aamupalaksi... Pekonia, kaksi paistettua kananmunaa, jogurttia, viinirypäleitä, lasi omenamehua, kuusi lasia maitoa. Kaikkea se suomipelajaaja onkin vetänyt.

Hänestä tuli vaivaiskoivu. (Eerikki Koivun loukkaannuttua)

Siellä istui iso paha susi, Jevgeni Artjuhin. Mutta mitä on tehnyt Punahilkka? Punahilkalla on ollut eväät kunnossa. Punahilkka on tuonut eväät sinne kuuluisaan mummon tupaan ja pitänyt ne siellä. Ja iso paha susi on kysynyt: Mitä sinulla on pussissa? Mitä sinulla on pussissa? Siellä on kolme maalia tällä hetkellä.

Ja siinä Davidson jää jälkeen kuin vanha resiina.

Venäjä näyttää olevan unessa, mutta niinhän niiden karhujen pitääkin talvella olla. Tosin nyt on kevät ja pikkuhiljaa pitäisi jo heräillä.

Ruotsalaistunaroimia harrastaa siellä Alexander Steel.

Jos teitä jäi häiritsemään, millainen on entisen neidon ajatus, niin palaamme siihen myöhemmässä lähetyksessä.

Suomi nautiskelee, namuttelee. Tämä on kuin savolaisilta markkinoilta: siellä naatitaan, naatitaan, naatitaan.

Vetäkää, lauo Helminen lauo! EI VOI OJJOJIOI-JOJIOI. Kaksi sekuntia aikaa! Kaksi sekuntia aikaa! Ja Venäjä on lyöty. Venäjä on lyöty.

Ei siinä auta muuten se kuuluisa Erkkikään, jota en muuten ole todellisuudessa ikipäivänä edes tavannut.

Siellä oli sellaista pientä ystävyys-, yhteistyö- ja avunantohenkeä Suomen maalilla.

Ja savolainen näyttää, että kalakukkoa kun puree ja käy välillä Kallavedessä jäissä uimassa niin siellä leppää.

Ja venäläiskäisiä on pystyssä kuin politbyroon aamukokouksessa. – "Puheenvuoroja, puheenvuoroja!"

Ei ole astronautti, ei kosmonautti vaan tsekkinautti.

Pihlströmillä on kyllä sellainen paristo pöksyissään, jolla voisi valaista koko korttelin ja lämmittää 35 saunaa.

Saksalaiset pistävät siellä perusahteria eteen. Seuraava kysymys varmaan kuuluu: millainen on saksalainen perusahteri? Käykää katsomassa. Kaikki tiedot löytyvät nykyisin Internetistä.

Kyllä nyt alkaa vaahteralehden ripustuksissa olla jotain ongelmia.

Ruotsalaispelaajat pyörivät siellä kuin marionetit ympäriinsä.

Ei se huono esitys ollut Malkiniltakaan. Sillä voisi päästä jopa Suomenlinnan kesäteatteriin, tosin vain sivurooliin.

Puolustus levisi kuin kuuluisat juustoleivät.

Nyt se on kerrasta poikki sanon suoraan sen.

Norrena juttelee siinä mukavia. Sanoo todennäköisesti på svenska "Tule keväällä saaristoon kalaan, siellä on mukavaa."

Joka tapauksessa, nyt on sitten yhtäkkiä punakone aivan pää painuksissa.

TURKU
13.5.2011
SUOMEN
POSTI

Nuori tähti Mikael Granlund

ROHKEA LEIJONA

Loistavasti MM-kisoissa esiintynyt Mikael Granlund antoi koko jääkiekkomaailmalle signaalin Suomen uudesta ilmeestä. Se pitäisi ikuistaa postimerkeiksi.

VERIPESÄ - Kuvasto

MM11 Henkilö Nuori tähti Mikael Granlund

Se maali muutti Suomen: Mikael Granlundin, 19, ilmaveivi. Taidonnäyte, josta koko jääkiekkomaailma kohisee vielä pitkään.

Uskomatonta! Herkullista! Mah-

taa! Nuori mies esitti sen todella kovassa paikassa, MM-kisojen väliseräissä. Kaiken lisäksi tilanteessa 0-0.

Vielä kerran. Näin se homma eteni. Mikä määrätietoisuus Granlundista huokuikaan, kun hän rynnähti Jarkko Immosen hoitaman hyökkäyspään B-pistealoituksen jälkeen kiekon perään kuin nälkäinen susi.

Hän riisti pelivälineen ensimmäisenä kaukalon oikeaan kulmaan ehjineeltä järkälemäiseltä venäläispuolustajalta Dimitri Kalininilta. Hän teki sen terävästi, säällä tuntematta ja jatkoi porhallustaan laastikon reunaan pitkin maalin taakse kiertäen.

Vain silmämräpäystä myöhemmin Granlundia vastaan tuli toinen kivitalon kokoinen venäläinen, Dimitri Kulikov, joka halusi estää suomalaisen nousun maalin eteen. Hän päätti laittaa toisen polvensa jäähän ja lähtö peittämään mailallaan syöttölinjan etutalpalta maalin eteen.

Ähkiäutti. Nopean ja tehokkaan harhautuksen tehnyt Granlund valmisteli joksivastavaa salamannopeaa peliliikettä.

Hän tahtoi tehdä maalin. Ei itselleen, vaan Suomen Leijonille.

Granlund pyöräytti kiekon näppärästi mailansa lavan päälle, siirtyi hieman leveämpään luisteluasentoon, kiertänyt takatolpan puolelta veräjän sivulle ja heitti kiekon tylysti ilmaveivillään pömpelin etuylänsuorkaan.

Tuota voi jo kutsua huoletta nimi-

Venäläishyökkääjä Nikolai Belov ei ehtinyt pysäyttää Granlundia. Maalivahti Konstantin Barulin tajusi tapahtuneen vasta, kun kiekko putosi verkosta jäähän hänen selkänsä takana. Venäläiset kiekkoakrobaattit näyttivät hetken peifeiltä, jotka seurasivat koko sirkusta sivusta.

He olivat hölmistyneitä ja lyötyjä. Otelu alkoi kääntyä Suomelle teolla, jonka ei pitänyt olla sinivalkoisille mahdollista.

Kaikki tapahtui noin viidessä sekunnissa. Pelikello pysähtyi aikaan 25.13.

Granlund nosti käteensä ylös ja aloitti villin tuuletukseksensa. Hän luukui kohti Suomen vaihtoaition etua, laitto toisen polvensa jäähän,

pyöräytti oikeaan kättään lähellä jään pintaa kuin helikopterin roottoria ja päätyi joukkuekaveriensä sylkeilyyn vaihtoaition eteen.

Orange Arena ja kotikatsomo haukkui yhtä aikaa henkeään ja huusi suoraa kurkkua. Ilmassa oli kuin vaistomaisesti ilmaan pääsnyttä eläimellistä roolinää.

Osa suomalaispelaajista oli podota vaihtopenkiltä.

»En ollut uskoa silmiini», Leijonien puolustaja Jyrki Valivaara tiivisti.

Kun legendaarinen ruotsalais-hyökkääjä Peter Forsberg harhautti Kanadan maalivahdin Corey Hirschin vuonna 1994 Lillehammerin olympialaisissa ja ujutti ennennäkemättömästi kiekon maaliin yhdellä kädellä, suoritusta ikuistettiin postimerkkiin.

Granlundin ilmaveivi pitää ikuis-

Mikael Granlund oli toki itseensä tyytyväinen otte-
lun jälkeen, kun media repi häntä joka suuntaan.

Mutta siinä hän seisoi viilipyyttymäisenä jakamassa lausuntoja, otti pari askelta eteenpäin ja kommentoi tapahtunutta taas uudestaan seuraavalle sopulille. Ja kohautti matalan metallisaidan takana pari kertaa oikeapäitään mitä tässä - tyyppisesti.

Pelaaja hymyili välillä vähän, mutta hänen terävät silmät paljastivat, että ajatuksia hallitsi vain hetki rikemukaan väliserävoiton jälkeen mahdollisuus voittaa sunnuntaina MM-kultaa.

»EI OLE VÄLIÄ MITEN MAALIT TULEVAT, KUNHAN JOUKKUE VOITTA.»

Mieli oli kirkas oikealla tavalla: katse tulevassa ja taaksepäin vilkku-

lennatta. Kun joukkueoverit ystivät suoritusta kilpaa, 19-vuotias piti mailaan vain yhtenä muiden joukossa.

»Ei ole väliä miten maalit tulevat, kunhan joukkue voittaa. Jokaisesta maalista saamme vain yhden maalin kerrallaan», hän tuumasi.

Sellainen hän on. Oikeasti. Granlund podoteli Bratislavassa vastauksia samaan tapaan kuin en-

nen alle 20-vuotiaiden MM-kisoja 2010. Tuolloin 17-vuotias peluri valmistautui niuvammasta tolpunee-
na merkittävään tapahtumaan, jota NHL-seurojen kykyjenetsijät seurasivat silmät kovina.

Epäiltiin, että loukkaantumisten jälkeen hän ei pysty parhaaseensa nuorten MM-jäillä, mikä voi vaikuttaa hänen varausnumeroonsa.

»Mitä sitten? Ei varausnumero tee minusta yhtään parempaa pelaajaa», Granlund tiivisti tuolloin.

Niin totta. Ja se kuulostaa Granlundin suusta kuulutuna yhtä vakuntavaltava kuin puoli yhdeksän uutistenlukijan naama peruslukemilla kertomat tiedot maailmanpolitiikan arkipäivistä.

Hän sisäisti varhain, että hyvä peliesitys eilen ei todellakaan takaa vielä parempaa peliä seuraavassa otelussa. Lukemattomat toistot ja määrätietoinen työntö auttavat kehittymään pelaajana – eivät statuspäivitykset tai ulkopuoliset hehkutukset.

Suomen päävalmentaja Jukka Jalonen nosti pelirokkeuden väkevästi esiin astuessaan Leijonien peräseimeen kaudella 2008-09.

Hän oli yksi niistä, joka tahtoi nähdä suomalaiset pelaavassa tiukoissa paikoissa kylmäpäisesti. Ei si-
tä vanhaa tarinaa, jossa voittamisen pelko lammauttanut suomalaiset, kun piti lyödä viimeinen naula vastustajan arkkuun.

Par'i vuotta meni pulussa ja opas-
taessa, mutta toiveet ja linjaukset eivät vielä siirtyneet käytäntöön kuin ajoittain. Toki yksilöllistä koostuvat joukkueet ja valmennusryhmä niiden takana on kukin oma tarinansa.

Lopulta lyhyessä ajassa on tapahtunut paljon. Jo Slovakian MM-jäillä Suomi otti monia luistimenpoikua eteenpäin. Joukkue ei päästynyt irti kiekkokontrollista, jota se on yrittänyt toteuttaa Jalosen aikana. Se usko itseensä, tuli monessa otelussa takaa rinnalle ja komeasti ohi sekä kaivoi turnauksen aikana pelaamaan parhaat otelunsa juuri oikeaan aikaan. Mestaruuden arvoisesti.

Merkit Mikko Koivun johtaman uuden sukupolven pöntevästä noususta jäitvät vahvan jäljen suomalaisen jälkiekkokouluun.

Hyvä niin, sillä vuoden 1983 tienoilla ja sen jälkeen syntyneet pelaajat ovat maajoukkueen runkomiehiä kotikisoissa kahtena seuraavana keväänä, vuoden 2014 olympialaisissa ja pitkään sen jälkeenkin.

Joukossa on 19-vuotias Granlund, joka uskalsi ottaa vastuun ensimmäisissä MM-kisoissa ja ylipäätään yrittää suoritusta, joka harvulle jääkiekkopöydälle tulee edes mielen vastavassa paikassa.

Mikael Granlund pitää juhlimaan mestaruutta ensimmäisessä ottelussa MM-kisoissa.

MARTTI KANGAS/LEHTIKUVA

MARTTI KANGAS/LEHTIKUVA

Uusi leijonasankari poseerasi IS Urheilulle Bratislavassa.

Mikael Granlund

- **SYNTYNYT:** 26.2.1992 Oulussa.
- **PITUUS/PAINO:** 179 cm/93 kg.
- **PELIPAIKKA:** Keskus/laitahyökkääjä (left).
- **NHL-VARAUS:** Minnesotan 1. kierroksen varaus (9. pelaaja) 2010.
- **SM-LIGASSA:** 2008-09 Kärpät (2 ottelua, 0+0, 0 min.), 2009-10 HIFK (43 ottelua 13+27+40, 2 min., pudotuspelit 6, 1+5+6, 0 min.), 2010-11 HIFK (39 ottelua, 8+28+36, 14 min., pudotuspelit 15, 5+11+16, 4 min.).
- **SAAVUTUKSIA:** MM-kultaa 2011, SM-kultaa 2011, SM-liigan pudotuspelien pistepörssin ykkönen 2011, Alle 18-vuotiaiden MM-pronssi 2009 ja 2010.
- **VALINTOJA:** Vuoden nuori urheilija 2009, Jarmo Wasaman muistopalkinto 2010, Raimo Kilpiö-palkinto.
- **MUUTA:** Pelasi jääpalloa Oulunsalossa Pallossa 13-vuotiaaksi asti ja voitti seurassa 11-vuotiaana Pohjois-Suomen mestaruuden. Pikkuveli Markus Granlund pelaa HIFK:n A- ja B-nuorisissa.

MARTTI KANGAS/LEHTIKUVA

Mikael Granlund osasi rathaista pelaaja jo Kärppä-junioreissa.

15.5.2011

»Mikke antoi kaikille tärkein signaalin. Ei ole vielä, että kuka on vastassa, mutta suomalainen uskaltuu tehdä jäällä, mitä osaa». HIFK:ssa hänen seurakaverinaan pelaava Toni Söderholm tähdentää.

»En yllättynyt maalista, kun olen saanut seurata häntä läheltä. Silti tuli fiilis, että poika perkele, minkä teit.»

On spekuloitu, mitä olisi tapahtunut, jos Granlund olisi epäonnistunut ilma-veivissään.

Ei, se ei olisi ainaakaan hyökkäjän päätä pakottanut. Tilanne oli hänelle yksi muiden joukossa. Hän tietää, että pelaamista ei tarvitse hävetä. Yrittänyt ei laiteta.

Yhtä lailla Granlund on ottanut taklauksia vastaan, keräillyt välillä varusteitaan jään pinnasta, mutta noussut aina ylös ja jatkanut peliään kuin mitään ei olisi tapahtunut.

Kenties hän olisi yrittänyt samaa jo seuraavassa vaihdossa, jos se olisi

»EN YLLÄTTYNYT MAALISTA, KUN OLEN SAANUT SEURATA HÄNTÄ LÄHELTÄ. SILTI TULI FIILIS, ETTÄ POIKA PERKELE, MINKÄ TEIT.»

ollut järkevää tai valinnut keinoarsenaalistaan toisen pelitilanteeseen sopivan ratkaisun, joka on joukkueen edun mukaista.

Katken lisäksi Granlund heitti ilma-veivinsä hyvin turvallisessa paikassa: mahdollisimman kaukana Suomen maalista. Lipsahduksesta olisi seurannut korkeintaan klekonmenetyks, mutta ei vaarallista vasta-hyökkäystä.

Ennen kaikkea Granlund tunnisti tilanteen, jossa hän pääsi päämäärätietoisesti kokeilemaan Venäjän ran-

kaisemista. Jo pelkkä maalille tunkeutuminen olisi voinut poikia kaosta Venäjän maalille ja sitä seuranneen jatkotilanteen.

Myös se hetki oli Granlundille suuri mahdollisuus. Ei tilanne, jota olisi kannattanut pitää uhkana tai jopa pelillä.

Granlundissa tiivistyy pelirohkeus, henkinen kovuus ja monipuoliset yksistaidot, joita nuorilta suomalaispelaajilta on puuttanut. Olipa kysymys kikoista tai muista poikkeuksellisista suorituksista.

◦ Mikael Granlund oli ilian hukar pidettävä ruotsalaisille finaalisissa ◦ ja venäläisille välieräottelussa.

Ilmaveivää ihmetellessä monelta unohtui, että Granlund esiintyi välierässä erittäin pontevasti myös muilla osa-alueilla.

Ennen maailiaan Granlund taklasi pari kertaa painavasti Aleksander Ovetshkinia, tarjosi syöttömahdollisuutta ahtaisiin rakoihin, jakoi nopeita peliä edistävää syöttöä, tunkeutui kuumasta sota-alueelle läpi venäläismuurin ja laukoi vaikeasta asennosta sekä teki ylipäätään töitä joukkueen hyväksi kuin eläin.

Kaikki nämä teot antoivat Suomelle lisää rohkeutta ja nipisti vastustajan uskallusta. Suomi alkoi tuntea itsensä yhä voimakkaammaksi, venäläiset epävarmimmiksi, turhautuneemmiksi ja jopa pelokkaiksi.

Granlund on tottunut pienen ikänsä kohtaamaan haasteita ja oppinut rakastamaan niitä yhtä lailla kuin jääkiekkoa. Hänestä on kiinnostavaa kohdata parhaista pe-

laajia ja testata tasonsa heitä vastaan. Granlund haluaa voittaa heidät.

Kun vastus ja panokset kovenevat, moni muu katselee sivummalta ja toivoo, että vieruskaveri ottaisi ohjat käsiinsä.

Terveen itsekräittinen nuori mies haluaa oppia ja puhuu usein niistä asioista, joissa hän haluaa kehittyä yhä paremmaksi. Vahvan esityksen jälkeen hän nostaa esiin kehityskohтия ja aloittaa sanomansa usein näin:

»Ei se mikään paras peli ollut...»

Granlund pelasi juniorina Oulunsalon kirkonkylän kentällä pari vuotta isompiaan vastaan, edusti Suomea juniorien MM-kisoissa alaikäisensä ja siirtyi vain 17-vuotiaana HIFK:hon.

»Hän tuli miesten joukkueeseen A-juniori-ikäisenä ja omatoimisen kesäharjoittelun jälkeen olkapääleikkauksesta toipuneena. Ja oli kuin kotonaan heti ensimmäisestä ottelusta lähtien», Granlundia kaksi kautta HIFK:ssa valmentanut Kari Jalonen ihalle.

Hyökkääjä ei ole pelannut vam-

mojen takia edes yhtään ehjää SM-liigakautta, mutta se ei hänen tahtiin haitannut MM-jäillä.

»Mikse pystyy kalibroimaan itSENSÄ aina uuteen tilanteeseen, kuten kaikki superlahjakkaat pelaajat tekevät. Sen hän näytti alusta lähtien myös MM-kisoissa», Jalonen sanoo.

Bratislavassa Granlund teki juuri niitä asioita, joita hän on väsymättömästi harjoitellut. Hän ei miettinyt turhia, vaan käytti rohkeasti lukemattomien toistojen jälkeen hioutuneita taitojaan. Myös sitä maailmankuulua ilmaveiviään, joka lähti liikkeelle yllättäen ja pyytämättä Granlundin selkityimestä ilman mikäänlaista fläppitulusuunnitelmaa.

Henkisesti vahvalla Mikael Granlundilla on lahja. Hän meni ja käytti sitä myös Slovakian MM-jäillä.

»Mikael menee kaukaloon nimenomaan pelaamaan peliä», Jalonen korostaa.

»Häntä ei huimaa mikään. Mikke ei edes ymmärrä, mitä sana paine tarkoittaa.»

PALLOKENTÄLLÄ

Näin: pallokentän laitaan
eräs rampa poikanen
oli seisahtanut alle
sen suuren lehmuksen.

Hän seisoj nurmikolla,
nojas kainalosauvoihin,
pelin tiimellystä katsoi
hän silmin kuumeisin.

Yli aurinkoisen hiekan,
johon lehmus varjon loi,
moni riemukas huuto kiiri,
moni kirkas nauru soi.

Pojat juoksivat notkein säärin
yli pallokentän sen.
Eräs seisoj hievahtamatta,
eräs raajarikkoinen.

Mut hänkään totisesti
ei muistanut sauvojaan.
Oli haltioitunut hehku
hänen kalpeilla kasvoillaan.

Ilost', innosta värähtelevän
hänen sieraintensa näin
joka kerta, kun maila pallon
löi puidenlatvoja päin.

Rajaviivan takaa milloin
joku uskalsi juosta pois,
oli niinkuin lehmuksen alta
eräs myöskin juossut ois –

kuin jättänyt ramman ruumiin
olis sielu poikasen
ja syöksynyt kilpasille
kera toisten, riemuiten.

Hän askelen astui – – mutta
kuin unesta havahtain
näki itsensä... Oikea jalka
oli kuihtunut tynkä vain.

Pojat juoksivat notkein säärin
yli pallokentän sen,
mut lehmuksen alla seisoj
eräs raajarikkoinen,

joka, ruumis tärisevänä,
iho harmaana kääntyi pois
kuin ruskean nutun alla
sydän pakahtunut ois. –

Yhä riemukas huuto kiiri,
yhä kirkas nauru soi
yli aurinkoisen hiekan
johon lehmus varjon loi.

Uuno Kailas (1928)